

האקדמיה ללשון העברית

חיפוש ...

האקדמיה ללשון העברית < שפה קמה < שפה שאנשים אוהבים < "אני חושבת שאני קצת נשארתי ילדה":
לאה נאור ויצירתה העברית

"אני חושבת שאני קצת נשארתי ילדה": לאה נאור ויצירתה העברית

הכותבת האהובה לאה נאור, חיברה שירים, מחזות, תסריטים וספרים לילדים ולמבוגרים. רבים משיריה הולחנו, והם חלק בלתי נפרד מהתרבות העברית והישראלית. נאור כתבה יצירות מוכרות כמו המחזמר לילדים "זרעים של מסטיק" והשירים "מקהלה עליזה", ו"בואי אמא", וחיברה או תרגמה שירי פתיחה לסדרות לילדים, ובהן "המומינים", "גברת פלפלת", "הבית של פיסטוק", "הקוסם מארץ עוץ" ו"פרפר נחמד". היא תרגמה פרוזה ושירה, ובעיקר התפרסמו תרגומיה לספרי הילדים מאת דוקטור סוס, ובהם "חתול תעלול", "אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים!". "רוצה להיות מנהל גן חיות" ו"אם היה לי קרקס".

בריאיון לאקדמיה ללשון העברית סיפרה נאור על החינוך שקיבלה בצעירותה, על יחסה לעולם הילדות, על תהליכי הכתיבה ועוד.

התצלום באדיבות המצולמת

**אוֹתִיּוֹת אוֹהָבוֹת תְּבַלִּינִים מְדֵי פַעַם
וְאִזּוּ יֵשׁ לָהֶן אִפִּי וְיֵשׁ לָהֶן טַעַם.**

**מִם עִם חִירִיק שׁוֹאֶלֶת מִי?
אִם נָתַן לָהּ פֶּתַח הִיא שׁוֹאֶלֶת מָה?
אִם יֵשׁ לָהּ שׁוֹרוֹק הִיא גּוֹעָה מוֹ
וְאִם יֵשׁ לָהּ סָגוֹל הִיא פּוֹעָה מָה.**

(מתוך "מם עם חיריק שואלת מי")

נאור נולדה בהרצלייה בשנת 1935. היא סיפרה על הסביבה הלשונית של ילדותה ועל הבית שגדלה בו:

אבי בא מליטא ואימי באה מרוסיה הלבנה. שניהם למדו עברית בילדותם. אבי למד בחדר ואימי גם כן למדה בחדר, כי בסביבה שלה גם הבנות למדו. שניהם ידעו עברית ברמה סבירה לגמרי, עם מבטא רוסי כבד, אבל ביניהם הם דיברו יידיש. אני לא הקשבתי לייד כי התנגדתי לשפה זרה, ואני מצטערת על זה עד היום.

אימי הייתה מספרת לי סיפורים בעברית, אפילו שהיא הייתה מאוד עסוקה. הייתי מקבלת "דבר לילדים" וקוראת כל מה שאפשר. ההורים שלי לא היו עשירים, אבל בפרוטות אחרונות היו קונים ספרים. היו לנו המון ספרים בבית. אני זוכרת שהיו באים ילדי השכנים,

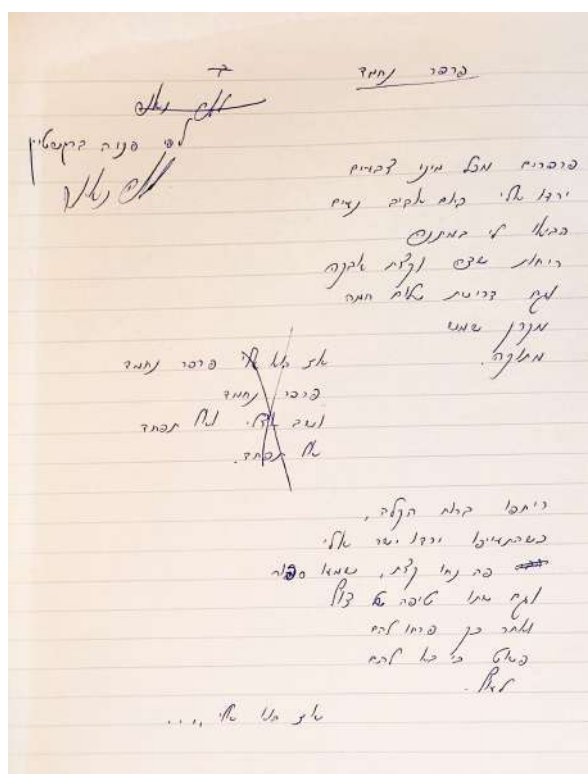
שלא היה להם "דבר לילדים" ולא היו להם ספרים, לשמוע את אימא מספרת או לקרוא את העיתון האחרון או את הספר האחרון.

מגיל צעיר נמשכה נאור לשירה ונהגה ללמוד טקסטים בעל פה. כך סיפרה על זיכרונותיה מבית הספר:

כל יום שישי היו מזמינים תלמידים לדקלם או לספר בעברית מה שהם קראו ומה שהם שמעו. אני הייתי מדקלמת את השיר האחרון של לאה גולדברג שפורסם ב"דבר לילדים", תמיד בעל פה. עד היום אני זוכרת חלק מהם. בכיתות הגבוהות היה לנו המורה יוחנני, שהיה מורה לתנ"ך ולמשנה וידע את כל התנ"ך. הוא הכריח אותנו ללמוד בעל פה פרקים שלמים בתנ"ך, ואני יודעת אותם עד היום.

נאור העידה שכתבה מגיל צעיר ("כתבתי תמיד"), וסיפרה על הצעדים הראשונים שעשתה ככותבת ילדה:

כתבתי לי שירים גם כשהייתי קטנה. כשהגענו לתנועה אז כבר כתבתי את כל שירי התנועה. למסיבות היו צריכים לכתוב על ילדים שירים מצחיקים, שאני הייתי כותבת אותם.

טיוטת השיר "פרפר נחמד" מאת לאה נאור. באדיבות ארכיון מרכז לז'אנר קיפניס לספרות ילדים במרכז האקדמי לז'אנר קיפניס

**היא עומדת במטבח ומבשלת
כל הנח"ל מצטופף ליד הדלת,
היא עוֹבֶרֶת,**

היא חוזרת,

היא עושה קציצות של תרד

ושורפת את כלן, הפלא ופלא.

לה שפתים נפלאות ושמה הוא עדה,

מתוקה היא כמו עוגה של מרמלדה,

הסתכלו איך היא פורחת

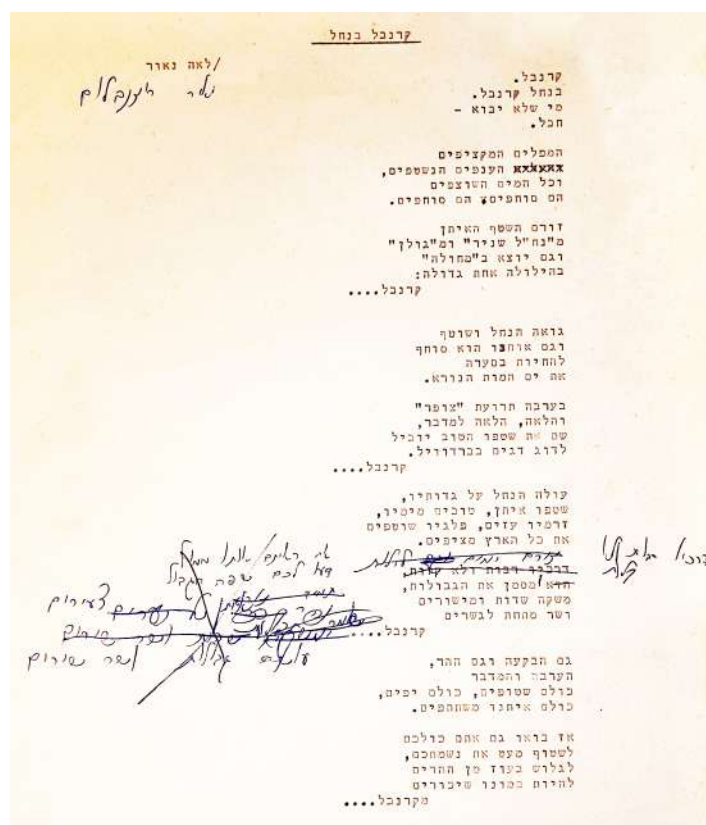
בין הסיר והקלחת,

כל הנח"ל מזמר לה סרנדה.

(מתוך "סרנדה לעדה")

לאה נאור הייתה ממייסדי קיבוץ נחל עוז. בקיבוץ הכירה את מרדכי נאור, והוא הפך שותף לכתיבה ובהמשך גם שותף לחיים:

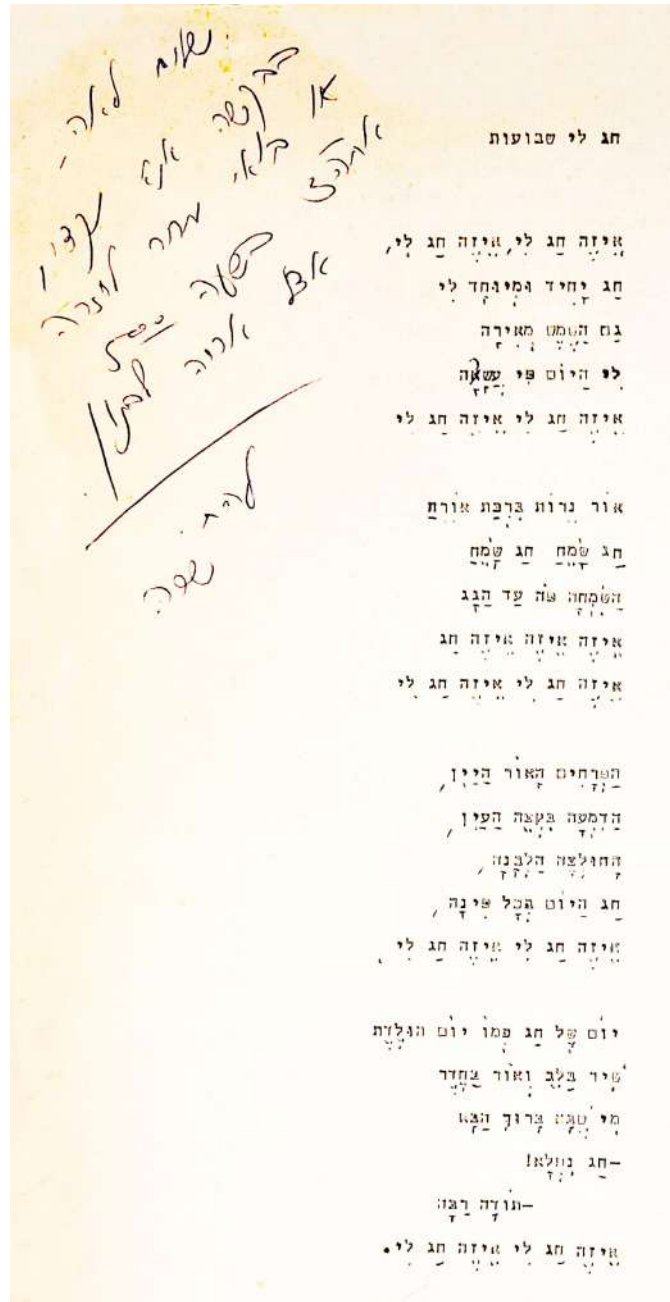
כשהגעתי לקיבוץ, כמובן שהגעתי לוועדת התרבות. כתבנו [לאה ומרדכי נאור] ביחד את כל שירי החתונות, כל שירי החגים למשק. חלק מהם נשמרו, חלק מהם נכנסו לעלון של הקיבוץ ורק שם הם נשארים, וחלק מהם אחר כך עשיתי מהם שירים אמיתיים, כמו למשל "סרנדה לעדה". זה נולד כשיר חתונה בנחל עוז ואחר כך לקחתי מזה חרוזים, ועשיתי את "סרנדה לעדה" על ארוחות בנחל עוז.

טיוטת השיר "קרנבל בנח"ל" מאת לאה נאור. באדיבות ארכיון מרכז לזין
קיפניס לספרות ילדים במרכז האקדמי לזינסקי-וינגייט

נאור כתבה רבים משיריה לפי הזמנה – של זמרים, של מפיקי תוכניות טלוויזיה, של מנהלי להקות צבאיות וכדומה. השירים האלה יועדו מראש להלחנה, ושירים רבים אחרים פרי עטה נכתבו בלא כוונה מראש, ובהמשך נבחרו להלחנה. כך היא תיארה את תהליך הכתיבה:

כשאני מתיישבת לכתוב השיר כבר גמור בראש. הוא צריך לשכב במגירה כמה זמן. אבל קודם כול בא הרעיון, ואחר כך בא השיר. לפעמים אני לא יודעת אם הוא לילדים. את השיר "בואי אימא" כתבתי לילדים? כתבתי למבוגרים? לא יודעת. כתבתי שיר. אחר כך באים עורכי העיתונים ואומרים "זה לגיל הזה", ואני לא תמיד מסכימה איתם.

השיר "חג לי" מאת לאה נאור ובניקודה לתוכנית הטלוויזיה "חג לי".
באדיבות ארכיון מרכז לזיון קיפניס לספרות ילדים במרכז האקדמי לוינסקי-
וינגייט

"אני יודע כמה משחקים נפלאים,

אמר החתול.

"יש לי תעלולים בכלל לא רעים,

אמר חתול תעלול.

"המון משחקים,

תראו עוד מעט.

אמכם

לא תדע. לא יהיה לה אכפת."

(מתוך: חתול תעלול, ירושלים 1979. מאת דוקטור סוס)

אחרי מבצע סיני עזבה נאור את קיבוץ נחל עוז, וכדי ללמוד אנגלית החלה לקרוא ספרי ילדים באנגלית. ספרים שאהבה במיוחד תרגמה, וכך החלה דרכה כמתרגמת:

הייתה לי שכנה אמריקאית, והיא אמרה לי, "בשביל ללמוד אנגלית, יהיה לך קל יותר דרך ספרי ילדים". והיא הביאה לי את "The Cat in the Hat", את הספר של דוקטור סוס. התאהבתי בו עד כאן, ופשוט תרגמתי לי אותו ושמתי במגירה.

לימים זכה תרגומה לספר בפרס של תרגומי דוקטור סוס, ונאור תרגמה רבים מספריו. על מלאכת התרגום אמרה:

לא צריך לדעת כל כך טוב את השפה, מספיק שאוהבים את הספר ואת הסופר. על השפה מתגברים איכשהו. אני לא מנסה לקשט, אני לא מנסה לפרש. אני מנסה לקלוע למה שהוא [הכותב] התכוון. אני לא מתרגמת סתם דברים. מה שאני מאוד אוהבת ונוגע לי ללב, אז יכול להיות שאני אצליח לתרגם. זה קשה מאוד לתרגם. האהבה זה תנאי הכרחי לתרגום. לפעמים אני מתפלאת שבכל זאת יוצא לי משהו.

נאור תיארה גם את הקשיים הכרוכים בעבודת התרגום:

כשאני כותבת הרבה טיוטות, אני תמיד בוחרת באפשרות הכי פשוטה, הכי קרובה למקור. תמיד צריך לוותר על משהו. אי אפשר גם את הצליל וגם את כל המשמעויות באנגלית. יש לפעמים הרבה משמעויות למילה, אז צריך לבחור. זה נורא קשה.

תמיד אתה אומר לי: תשאלי, תשאלי,

אבל יש שאלה אחת שאני אף פעם לא שואלת

"אבא, בן כמה היית כשהיית ילד?"

כשאני מתחילה לשאל אותה אני תמיד מתבלבלת

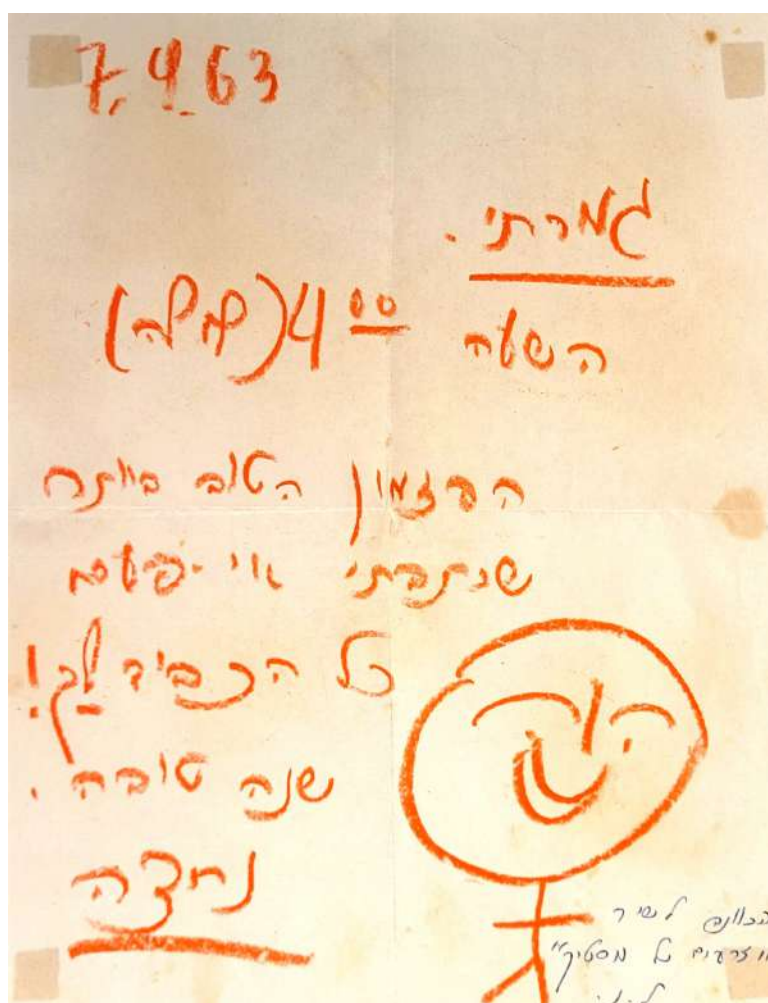
כי אולי אתה תצחק ואולי לא תבין.

אבל תמיד כשאתה אומר לי: "כשאני הייתי ילד" למה בדיק אתה מתכוון?

(מתוך הספר "אבא, בן כמה היית כשהיית ילד", ירושלים 1981)

בשיריה הרבים של נאור לילדים בולט חיבורה אל עולם הילדות. כשנשאלה מניין נובע הקשר שלה אל העולם הפנימי של הילדים, השיבה כך:

אני קצת מתביישת להגיד: אני חושבת שאני קצת נשארתי ילדה. אני מאוד אוהבת ילדים. אני רשמתי כל מה שאמרו, כל פליטת פה שאמרו הילדים שלי. פשוט רשמתי לזכור. אני חושבת שעולם הילדים הוא לא רק של ילדים. הוא חכם כל כך, הוא מקרין גם למבוגרים.

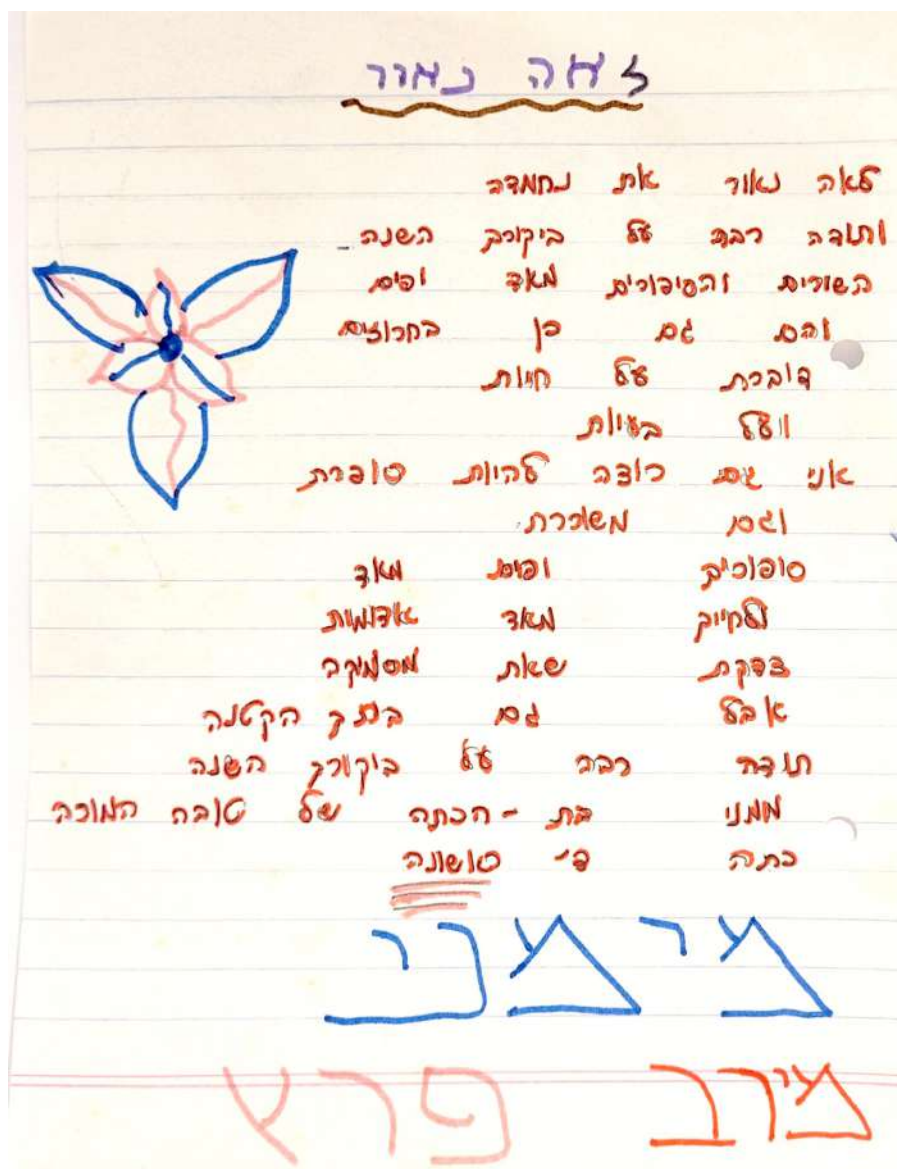

פתקה מאת המלחין נחום (נחצ'ה) היימן ללאה נאור לאחר הלחנת הפזמון פרי עטה "זרעים של מסטיק": "גמרתי. השעה 4:00 (לילה) הפזמון הטוב ביותר שכתבתי אי פעם. כל הכבוד לך! שנה טובה". באדיבות ארכיון מרכז לז'אנר קיפניס לספרות ילדים במרכז האקדמי לז'אנר קיפניס

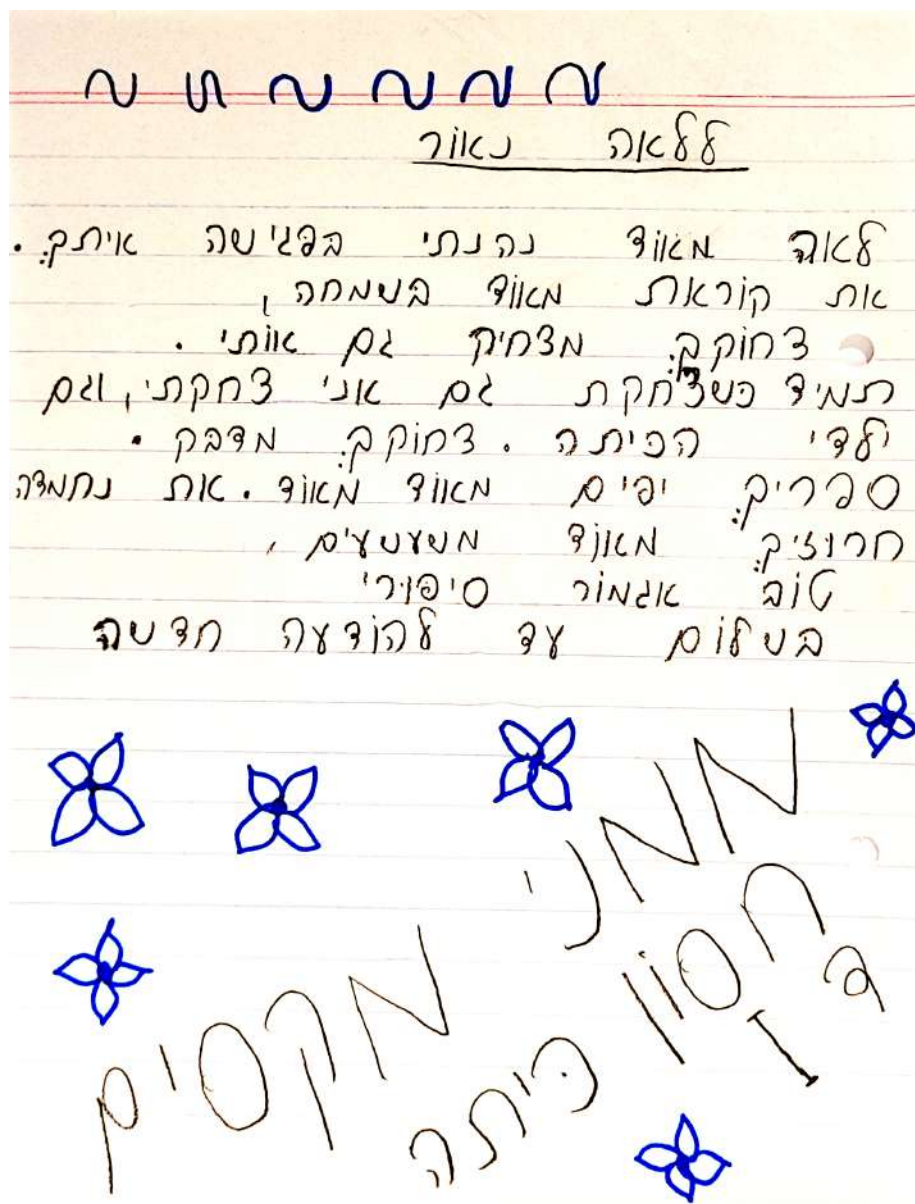
כשנשאלה אם יש מסר שתרצה להנחיל לקוראים הצעירים אמרה נאור:

תתבוננו ותקשיבו. אלה הערכים הכי חשובים. אתם הולכים לאן שהוא, שימו לב לדברים הקטנים. אל תתנו לדברים לעבור בלי שראיתם, בלי ששמעתם.

הם [הילדים] מתבגרים מאוד מהר עכשיו, יותר מהר ממה שהיה פעם. השגיאות הולכות ומתרבות. אני חושבת שיש ירידה גם בקריאה. אני חושבת שלמזלי הטוב, באמת בחרתי באפשרות הכי פשוטה, שעדיין נקראת.

מכתבי תלמידים אל לאה נאור. באדיבות ארכיון מרכז לזין קיפניס לספרות ילדים במרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט

מכתבי תלמידים אל לאה נאור. באדיבות ארכיון מרכז לזין קיפניס לספרות ילדים במרכז האקדמי
ליונסקי-וינגייט

להאזנה לקטעים מתוך הריאיון:

לאה נאור

09:53

ריאיון וכתבה: נטע דן

תאריך פרסום 08/01/2026

אוהבים את השפה העברית? הישארו מעודכנים!

איגרת המידע של
האקדמיה ללשון העברית
כל מה שחדש
וכל מה שמעניין

גם וגם
דולק ודלוק

אליעזר בן־יהודה
אליעזר בן־יהודה

שגיאות נפוצות
הזיז או הוזיז?

הבו לנו מינוח עברי
יש חיה כזאת?

האקדמיה ללשון העברית

© כל הזכויות שמורות

חוקרים ואנשי מקצוע

מורים ותלמידים

ידידים ותורמים

הצהרת נגישות

שאלה בעברית

אתר מאגרים

מונחי האקדמיה

חנות האקדמיה

צרו קשר

תנאי שימוש

הרשמה לרשימת תפוצה